

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Kurios šalies teismas kompetentingas?**Kurios šalies teismas kompetentingas?**

Prancūzija

1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą?)

Prancūzijos teisinėje struktūroje kartu veikia dviejų rūšių teismai: administraciniai teismai ir teisminės institucijos.

Kiekvieną kategoriją sudaro trijų lygių struktūra.

Pirmoje kategorijoje bendrosios kompetencijos teismai, priimantys sprendimus, yra administraciniai teismai (pranc. *tribunaux administratifs*) ir įvairūs specializuoti administraciniai teismai. Šie sprendimai gali būti skundžiami administraciniam apeliaciniam teismams (pranc. *cours administratives d'appel*). Galiausiai tas nutartis peržiūri Valstybės taryba (pranc. *Conseil d'Etat*).

Antroje kategorijoje bendrosios kompetencijos teismai, priimantys sprendimus pirmąja instancija, yra apygardos teismai (pranc. *tribunaux de grande instance*) kartu su įvairiais kitais teismais, kurių jurisdikcija nustatoma teisės aktais. Šie sprendimai gali būti skundžiami apeliacinuose teismuose (pranc. *cours d'appel*), kuriuos sudaro keli skyriai (civilinių bylų skyrius (pranc. *civile*), socialinių bylų skyrius (pranc. *sociale*), komercinių bylų skyrius (pranc. *commerciale*) ir baudžiamųjų bylų skyrius (pranc. *criminelle*)). Apeliacinių teismų priimtos nutartys gali būti apskundžiamos Kasaciniam teismui (pranc. *Cour de cassation*), kurį patį sudaro keli skyriai, suskirstyti pagal apeliaciniams teismams priskiriamas sritis.

Teismų kategorijos skirstomos taip:

Administraciniai teismai:

Valstybės taryba (1)

Administraciniai apeliaciniai teismai (8)

Administraciniai teismai (42)

Teisminės institucijos:

Kasacinis teismas (1)

Apeliaciniai teismai (36)

Aukščiausiasis Apeliacinis Teismas (pranc. *Tribunal supérieur d'appel*) (1)

Apygardos teismai (164) [16 iš jų turi jurisdikciją komercinėms byloms]

Pirmosios instancijos teismai (pranc. *Tribunaux de première instance*) (4) [2 iš jų turi jurisdikciją komercinėms byloms]

Nepilnamečių bylų teismai (pranc. *Tribunaux pour enfants*) (155)

Socialinės apsaugos teismai (pranc. *Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)

Apylinkių teismai (pranc. *Tribunaux d'instance*) (307)

Darbo tarybos (pranc. *Conseils de prud'hommes*) (210)

Darbo teismai (pranc. *Tribunaux du travail*) (6)

Komercinių bylų teismai (pranc. *Tribunaux de commerce*) (134)

Teisminių institucijų specializacija yra tokia:

Būdingiausius ginčus nagrinėja apylinkių teismai. Paprastai jie nagrinėja visus ieškinius, kurių vertė neviršija 10 000 EUR. Jie taip pat turi jurisdikciją priimti sprendimus dėl tam tikrų konkrečių ginčų (nesumokėtos nuomos, pajamų arešto, darbuotojų rinkimų, kreditavimo pagal vartotojų teisę).

Komercinių bylų teismai turi jurisdikciją nagrinėti prekyautojų, kredito įstaigų ginčus arba tų dviejų rūšių verslo subjektų tarpusavio ginčus, su prekybos įmonėmis susijusius ginčus, ginčus dėl komercinių sandorių tarp bet kurių asmenų ir ginčus, susijusius su prekybos įmonių finansiniais sunkumais (likvidavimu, likvidavimo administravimu ir kt.).

Žemės ūkio paskirties žemės teismai (pranc. *tribunaux paritaires des baux ruraux*) turi jurisdikciją nagrinėti žemės ūkio paskirties žemės nuomininkų ir nuomotojų ginčus (nuomininkų ūkininkavimas, pusininkystė ir kt.).

Darbo tarybos nagrinėja visus darbuotojų ir darbdavių ginčus, kuriems taikomos individualios darbo sutartys pagal privatinę teisę.

Iki potvarkiu nustatytos datos, vėliausiai 2019 m. sausio 1 d., socialinės apsaugos teismai (pranc. *tribunaux des affaires de sécurité sociale*) turi jurisdikciją nagrinėti ginčus, kuriems taikomi socialinės apsaugos ir žemės ūkio savidraudos teisės aktai ir administracinės nuostatos; nuo potvarkiu nustatytos datos, vėliausiai 2019 m. sausio 1 d., šie ginčai priklausys specialiai paskirtų apygardos teismų jurisdikcijai.

Iki potvarkiu nustatytos datos, vėliausiai 2019 m. sausio 1 d., neveiksnumo ginčų teismai (pranc. *tribunaux du contentieux de l'incapacité*) nagrinėja ginčus, susijusius su negalia ar tam tikrais jos laipsniais, nuolatinio nedarbingumu ar darbingumo netekimu; nuo potvarkiu nustatytos datos, vėliausiai 2019 m. sausio 1 d., šie ginčai priklausys specialiai paskirtų apygardos teismų jurisdikcijai.

Kariškių pensijų teismai nagrinėja ginčus, susijusius su kariškių pensijomis.

2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingsiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?**2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?**

Jurisdikcijos paskirstymas apygardos teismams, apylinkių teismams ir vietos teismams (pranc. *juridictions de proximité*) yra aprašytas pirmiau. Pažymėtina, kad jeigu jurisdikcija nėra konkrečiai suteikta kitiems teismams, kompetentingi bendrosios kompetencijos teismai yra apygardos teismai.

Apylinkių teismai turi jurisdikciją priimti sprendimus dėl ginčų, kurių vertė siekia 10 000 EUR ir dėl neribotos vertės ginčų tam tikrais klausimais, pvz., vartotojų teisės, suaugusiųjų globos ir gyvenamojo būsto nuomos.

Apygardos teismai turi jurisdikciją nagrinėti visus kitus civilinius ginčus, nepriklausančius kitų teismų jurisdikcijai, ypač šeimos bylas.

2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)**2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė**

Paprastai jurisdikcija priklauso atsakovo gyvenamosios vietos teismui. Šios taisyklės tikslas – suteikti atsakovams tam tikrą apsaugą, nes jiems bus lengviau apsiginti teisme, esančiame arčiausiai jų namų.

Taigi, jeigu atsakovas yra fizinis asmuo, jurisdikcija priklauso jo nuolatinės arba faktinės gyvenamosios vietos teismui. Jeigu atsakovas yra juridinis asmuo (įmonė, asociacija), tai yra jo įsisteigimo vieta, paprastai vieta, kurioje yra jo registruotas adresas. Kai kuriais atvejais pagrindinė žinoma buveinė yra kitoje vietoje negu registruotas adresas. Tokiais atvejais įmanoma kreiptis į pagrindinės buveinės vietos teismą. Kai įmonė didelė ir turi keletą padalinių, galima kreiptis į vieno iš jos padalinių vietos teismą.

2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtys

2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?

Sutartys: ieškovai gali teikti ieškinius arba atsakovo gyvenamosios vietos teisme, arba, priklausomai nuo sutarties pobūdžio, vietos, kurioje turi būti pristatytos prekės arba suteiktos paslaugos, teisme.

Atsakomybės už veiksmus, kuriais padaryta žala (deliktas), atvejais ir civiliniuose procesuose, kurie yra sujungti su baudžiamąja byla, ieškinį galima pateikti atsakovo gyvenamosios vietos teisme arba vietos, kurioje buvo patirta žala arba atlikti žalą sukėlę veiksmai, teisme.

Nekilnojamojo turto klausimai: ieškovas gali pateikti ieškinį turto buvimo vietos teisme.

Išlaikymo arba įnašų santuokos išlaidoms padengti klausimai: ieškovas turi galimybę pasirinkti atsakovo gyvenamosios vietos teismą arba kreditoriaus, t. y. ieškovo, gyvenamosios vietos teismą.

Su vartotojais susiję ginčai: vartotojai gali nuspręsti kreiptis į teismą, kurio vietovėje jie gyveno tuo metu, kai buvo sudaryta sutartis arba buvo atlikti žalą sukėlę veiksmai.

2.2.2.2 Kada turiu kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?

Su išlaikymo išmokomis arba kompensacijos mokėjimais susiję ginčai: jurisdikciją turi sutuoktinio-kreditoriaus arba vieno iš tėvų, kuris yra vaikų, net jeigu jie yra suaugusieji, pagrindinis globėjas, gyvenamosios vietos teismas.

Santuokos nutraukimas: jurisdikciją turi šeimos gyvenamosios vietos teismas. Jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai, jurisdikciją turi vaikų gyvenamosios vietos teismas. Jeigu sutuoktiniai vaikų neturi, jurisdikciją turi atsakovo gyvenamosios vietos teismas.

Paveldėjimas: jurisdikciją turi paskutinės mirusiojo gyvenamosios vietos teismas.

Nekilnojamojo turto klausimai: jurisdikciją turi turto buvimo vietos teismas.

Turto nuoma: jurisdikciją turi turto buvimo vietos teismas.

2.2.2.3 Ar šalys gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?

Visi specializuoti teismai turi išimtinę jurisdikciją ir jurisdikciją užprotestuoti gali tik pats teismas. Vienintelė galimybė kreiptis į teismą, kuris paprastai neturėtų jurisdikcijos, yra galimybė pasirinkti tarp apygardos teismų ir apylinkės teismų, kai nagrinėjama byla, kuriai jie neturi išimtinės jurisdikcijos.

Paprastai bet kuri sutarties sąlyga, prieštaraujanti teritorinės jurisdikcijos taisyklėms ir paskirstymui, yra niekinė, išskyrus atvejus, kai sutartis sudaro du prekiautojai, jeigu ta sąlyga nurodoma labai aiškiai.

3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?

Komercinių bylų teismai: paprastai jurisdikcija priklauso atsakovo gyvenamosios vietos teismui. Jeigu kyla atsakomybė už veiksmus, kuriais padaryta žala, jurisdikcija priklauso vietos, kurioje buvo atlikti žalą sukėlę veiksmai, arba vietos, kurioje buvo patirta žala, teismui.

Žemės ūkio paskirties žemės teismai: jurisdikciją turi turto buvimo vietos teismas.

Darbo tarybos: darbuotojai gali kreiptis į darbo tarybas toje vietoje, kurioje dirba, vietoje, kurioje buvo sudaryta sutartis, arba vietoje, kurioje yra juos įdarbinusios įmonės registruotas adresas. Jeigu darbas buvo atliktas už įmonės ribų, byla turi būti pradėta darbuotojo gyvenamosios vietos darbo taryboje.

Socialinių reikalų teismai (iki potvarkiu nustatytos datos, vėliausiai 2019 m. sausio 1 d.): paprastai jurisdikcija priklauso atitinkamo naudos gavėjo arba darbdavio gyvenamosios vietos teismui arba organizacijos atsakovės registruoto adreso vietos teismui, jeigu ginčas kilo tarp organizacijų, kurių registruoti adresai yra skirtingose jurisdikcijose.

Susijusios nuorodos

[Teisingumo ministerijos svetainė](#)

[Svetainė Legifrance](#)

Paskutinis naujinimas: 23/07/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.